

แนวทางการพัฒนาอาจารย์ใหม่

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
- แนวทางการพัฒนาทักษะการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของอาจารย์ใหม่	3
- แนวทางในการประเมินผลการทดลองปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่	6

การพัฒนาอาจารย์ใหม่ของคณะพยาบาลศาสตร์

อาจารย์ถือเป็นบุคลากรที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของมหาวิทยาลัยและคณะ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเป็นอย่างดีแล้ว การพัฒนาอาจารย์ใหม่อย่างเป็นทางการตามลำดับและมีขั้นตอนจะช่วยพัฒนาให้อาจารย์มีความสามารถครบตามมาตรฐานของคณะได้ ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ จึงแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้คือ (1) รายละเอียดของแนวทางการพัฒนา (2) แนวทางการพัฒนาทักษะการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของอาจารย์ใหม่ และ (3) แนวทางในการประเมินผลการทดลองปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่

รายละเอียดของแนวทางการพัฒนา

ในส่วนนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการพัฒนา แนวทางการปฏิบัติ และเอกสารประกอบในการพัฒนา วัตถุประสงค์ของการพัฒนา เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

แนวทางการพัฒนาทักษะการสอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติของอาจารย์ใหม่

การสอนทางการพยาบาลจำเป็นต้องสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งทางปัญญา ความคิด ทักษะ ทศนคติ ซึ่งถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมทำให้การพยาบาลเป็นไปอย่างด้อยประสิทธิภาพ นอกจากนี้สังคมยังมีความคาดหวังต่อบริการทางการพยาบาลเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจารย์พยาบาลมีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้เรียน โดยกระบวนการพัฒนาตนเองควรเริ่มตั้งแต่เริ่มแรกที่เป็นครูใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หลักการ/ แนวคิดที่ถูกต้อง และปลูกฝังให้เป็นผู้ที่รักการพัฒนา และเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนนี้จึงกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทักษะการสอน ผู้รับผิดชอบ และแนวทางในการพัฒนาดังนี้

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทักษะการสอน

1. เรียนรู้หลักการ/ แนวคิดที่ถูกต้องในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ
3. เรียนรู้สาระสำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติที่ตนรับผิดชอบ
4. เชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎี และปฏิบัติ และถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจได้

5. เรียนรู้วิธีการประเมินผลการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ
6. เรียนรู้ปัญหาที่พบบ่อยในการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหา
7. มีทัศนคติต่อการเป็นอาจารย์พยาบาล และต่อนักศึกษาในทางบวก

ผู้รับผิดชอบ ได้แก่

ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน หัวหน้ากลุ่มวิชา รองคณบดีร่วมกับงานพัฒนานุเคราะห์ รวบรวมข้อมูลเสนอ คณบดี เพื่อวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และต่อสถาบัน

แนวทางการพัฒนา

แนวทางในการพัฒนาทักษะของอาจารย์ใหม่แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและการศึกษาดูงานบนหอผู้ป่วย โดยจัดให้สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของอาจารย์ใหม่แต่ละคน ดังนี้

1. อาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การปฏิบัติที่ตรงสาขา แต่ไม่เคยเป็นอาจารย์มาก่อน จัดให้มีการพัฒนาทักษะ 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติ
2. อาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่ตรงสาขามาก่อน จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในระยะเวลาสั้นกว่าอาจารย์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การสอน เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิด และวิธีการให้เป็นไปตามปรัชญาหลักสูตรของคณะฯ

รายละเอียดแนวทางในการพัฒนาทักษะของอาจารย์ใหม่ มีดังต่อไปนี้

1. การสอนภาคทฤษฎี จัดให้ Attend class อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน อย่างน้อย 10 ชั่วโมง โดยแต่ละ Class ที่จัดให้ Attend จะมีรูปแบบการสอนที่แตกต่างกัน อาจเป็น Class ของอาจารย์ในกลุ่มวิชาใดก็ได้
 - ขั้นตอนการ Attend class
 1. ศึกษาแผนการสอน แผนการออกข้อสอบ และเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า
 2. เข้าร่วมฟังการสอนโดยศึกษาเกี่ยวกับ - ความสอดคล้องของแผนการสอนกับการจัดการสอนจริง - รูปแบบการสอนแบบต่างๆ และวิธีการนำเสนอที่ทำให้นักศึกษาเข้าใจง่าย - เนื้อหาสำคัญที่นำเสนอ - การประเมินผลในชั้นเรียน - การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (กรณีมีปัญหา)
 3. อภิปรายร่วมกับหัวหน้ากลุ่มวิชา/ ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน เกี่ยวกับประเด็นที่สังเกตพบในข้อ 2
 4. หัวหน้ากลุ่มวิชา/ ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน เชื่อมโยงให้อาจารย์ใหม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักการของการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5. หัวหน้ากลุ่มวิชา/ ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการออกข้อสอบ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการออกข้อสอบกับเนื้อหาที่อยู่ในการเรียนการสอนจริง เพื่อให้อาจารย์ใหม่เข้าใจเกี่ยวกับระดับของข้อสอบ และมองเห็นแนวทางในการออกข้อสอบด้วยตนเอง

2. การสอนภาคปฏิบัติ จัดให้อาจารย์ใหม่ขึ้นสอนภาคปฏิบัติคู่กับผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงานให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนภาคปฏิบัติและติดตาม ประเมินผลการนิเทศภายหลังให้คำแนะนำ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนการประเมินจริงเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาทดลองงาน 6 เดือน

ขั้นตอนการสอนภาคปฏิบัติร่วม

1. สอนภาคปฏิบัติคู่กับผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน โดยให้ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงานเป็นหลัก (ระยะเวลา 1-4 สัปดาห์ ขึ้นกับประสบการณ์พื้นฐานของอาจารย์ใหม่แต่ละคน) เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับ - ลักษณะวิชา วัตถุประสงค์ ประสบการณ์ที่นักศึกษาจำเป็นต้องได้รับ และการประเมินผลวิชา - การวางแผนการสอนภาคปฏิบัติ - การกำหนดสถานการณ์จริง/ Case ให้ผู้เรียน - เนื้อหาสำคัญที่ควรสอน และการเชื่อมโยงความรู้จากภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ - วิธีการสอนภาคปฏิบัติ - วิธีการประเมินผลภาคปฏิบัติ (ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติและทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา โดยอาจารย์ใหม่ควรรู้ว่าต้องประเมินอะไร อย่างไร เมื่อไร) - ปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน - การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วย - ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

2. สอนภาคปฏิบัติคู่กับผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน โดยให้อาจารย์ใหม่เป็นหลัก เพื่อประเมินความก้าวหน้าและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

3. แนวทางการศึกษาดูงานบนหอผู้ป่วย

นอกเหนือจากการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว อาจมีความจำเป็นต้องส่งอาจารย์ใหม่ขึ้นไปฝึกปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะในสาขาที่ไม่ชำนาญ การขึ้นไปศึกษาดูงานบนหอผู้ป่วยนั้น อาจารย์ควรสร้างสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับบนหอผู้ป่วย ปฏิบัติตนเสมือนหนึ่งเป็นพยาบาลในทีมการพยาบาล และควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ - ปัญหา/ โรคที่พบบ่อยในหอผู้ป่วย เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนการสอนภาคปฏิบัติ - วิธีการพยาบาลเฉพาะที่ใช้บนหอผู้ป่วย - เอกสารและการบันทึก - ความสอดคล้องระหว่างทฤษฎีที่เคยเรียนกับการปฏิบัติจริง รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น - ช่องทางในการติดต่อประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการสอนภาคปฏิบัติ แนวทางในการประเมินผลการทดลองปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ตลอดจนทักษะการปฏิบัติงาน

การประเมินอาจารย์ใหม่

การประเมินครูครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องให้การดูแลบุคคล จึงจำเป็นต้องมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพเชิงวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อสามารถเป็นแบบอย่างกับบุคคลอื่น และผู้ที่แสดงบทบาทการเป็นอาจารย์พยาบาลจำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันที่ตนเองปฏิบัติงานร่วมด้วย จึงจะสามารถปลูกฝังให้นักศึกษารัก และมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันได้ ในส่วนนี้จึงเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการทดลองปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่ เพื่อพิจารณาว่าอาจารย์มีคุณสมบัติ ครบตามเกณฑ์ที่จะรับเข้าเป็นอาจารย์ในคณะฯ โดยประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้รับผิดชอบ และแนวทางในการประเมินผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินความก้าวหน้าของความรู้และทักษะเฉพาะใน Area ที่รับผิดชอบสอนทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ
2. เพื่อประเมินรอยยอดเพื่อพิจารณาการผ่านการประเมินอาจารย์ใหม่
3. เพื่อประเมินพฤติกรรม และบุคลิกภาพในเชิงวิชาชีพ

ผู้รับผิดชอบประเมิน

หัวหน้ากลุ่มวิชา รองคณบดีฝ่ายวิชาการร่วมกับงานพัฒนาบุคลากร รวบรวมข้อมูลเสนอต่อคณบดี เพื่อพิจารณา

แนวทางการประเมิน

1. การประเมินผลการสอนภาคทฤษฎี จะประเมินจากกระบวนการสอนซึ่งได้แก่ การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้ - มีการนำแผนการสอนไปใช้จริง - เนื้อหาการสอนครอบคลุมประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ - ใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ให้คณะกรรมการ/ ผู้ดูแลทดลองปฏิบัติงาน เข้า Attend การสอนของอาจารย์ใหม่ พร้อมเขียนรายงานผลการประเมินตามแบบฟอร์มประเมินผลการสอนภาคทฤษฎีของอาจารย์ใหม่และส่งข้อมูลให้งานพัฒนาบุคคล เพื่อรวบรวมเสนอต่อคณบดี เพื่อพิจารณา

2. การประเมินผลการสอนภาคปฏิบัติ โดยรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์พี่เลี้ยง หัวหน้าหอผู้ป่วย และนักศึกษาในกลุ่มที่อาจารย์ใหม่นี้เทศ ซึ่งจะประเมินผลทั้งในด้านความรู้และทักษะใน Area ที่สอน การสอนภาคปฏิบัติการประสานงานกับหอผู้ป่วย การเป็นแม่แบบ ความตรงต่อเวลา พฤติกรรมและบุคลิกภาพเชิงวิชาชีพ ให้ครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้ - มีความรู้และทักษะใน Area ที่สอนภาคปฏิบัติ - สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์

ระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติให้นักศึกษาเข้าใจได้ - ใช้วิธีการสอนภาคปฏิบัติที่ส่งเสริมให้นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชา (ปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง สอน/ ให้คำแนะนำเพิ่มเติมอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา รวมทั้งบอกผลการประเมินแก่นักศึกษาอย่างสร้างสรรค์) - ประสานงานกับเจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วยทุกระดับเพื่อเอื้ออำนวยต่อการสอนภาคปฏิบัติได้ - เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล พฤติกรรมและบุคลิกภาพเชิงวิชาชีพ - ตรงต่อเวลาในการนิเทศ